

# Croissants & Châteauneuf-du-Pape

De arts waar hij al negen jaar in behandeling is, heeft hem vandaag de boodschap gebracht dat nierdialyse niet meer helpend is. Zijn lichaam gaat in verzet tegen de jarenlange therapie. De tijd die hem nog rest is kort en kluistert hem aan een ziekbed. Hij zal meer gaan slapen, steeds dieper. Tot een coma hem meeneemt naar daar waar hem misschien een volgend leven wacht. Hoe lang deze bewusteloze toestand zal duren, waarin hij compleet afhankelijk en hulpeloos in handen van verplegend personeel is, kan niemand hem precies zeggen.

“Ik wil euthanasie”, zegt hij vastberaden. “Hoe sneller hoe liever.” Ik vraag hem of ik zijn arts en familie mag contacteren en of we samen met hen in gesprek kunnen gaan. Hij is meteen akkoord. De familie is totaal overrompeld en ook de arts heeft een krop in de keel na het horen van zijn wens. Zij heeft ondertussen een jarenlange zorg- en vertrouwensrelatie met haar patiënt en zijn familie opgebouwd.

Artsen beëindigen niet graag een leven. De eed die ze afleggen bij aanvang van hun carrière leert hen dat ze er zijn om levens te redden. Ondanks het feit dat euthanasie gelijkwaardig is aan een natuurlijke dood, druist het in tegen de principes van velen van hen. Er zijn artsen die het niet kunnen, omwille van ethische overtuiging, uit angst – zeker na de recente euthanasierechtszaak in ons land – en vaak ook uit onwetendheid.

Velen hebben een verschrikkelijk beeld van hoe een euthanasie wordt uitgevoerd, ook al kan het een zeer serene gebeurtenis zijn. De patiënt, en wij allemaal, hebben toch recht op een waardig levenseinde?

De familie besluit uit liefde en zorg voor hun vader mee te gaan in zijn wens. Ze zien dat hij lijdt. Niet alleen fysiek, maar ook mentaal wordt het moeilijk voor hem. Hun fiere, actieve vader is niet meer. Ook de behandelende arts uit dat ze haar patiënt in zijn beslissing zal steunen en tevens de euthanasie wil uitvoeren. Ze neemt haar verantwoordelijkheid door het zorgproces dat ze acht jaar geleden met hem startte nu ook tot een waardig einde te volbrengen. Mooi en zeer ontroerend vind ik dat. Bewondering en respect voor de arts die ze is en de immens moeilijke taak die haar te wachten staat.

De volgende ochtend ben ik al vroeg bij hem in de kamer. Zijn knappe dochter bracht hem croissants als ontbijt. Al weken kan hij niet eten, maar vandaag peuzelt hij met veel smaak een croissant naar binnen. Hij wijst naar de fles wijn op tafel. “Deze fles stond in de kelder op mij te wachten”, vertelt hij trots. “Straks komt iedereen naar de kamer en hef ik het glas voor een laatste keer.”

Samen met de arts en haar assistent betreed ik de kamer. Er heerst een serene sfeer, maar angst is af te lezen van de vele gezichten. Angst voor

afscheid, voor verdriet, voor verlies, voor de dood. Er is maar één gelaat met een glimlach en dat is het zijne. Hij weet dat verlossing nabij is en dat hij zal ontdaan worden van een lichaam dat niet langer voelt als het zijne.

Ik rangschik de medicatie netjes in volgorde van toediening op het tafeltje naast het bed. Het tafeltje dat ik eerder die dag daar plaatste. Organisatie, anticipatie en communicatie zijn de sleutelwoorden hier. Organisatie van je materiaal, zorgen dat er geen geklungel van komt. Je kan je dat niet permitteren. Communicatie met de verpleegkundigen van de afdeling, met de arts, met de familie. Vertel hen wat ze kunnen en mogen verwachten. Nodig hen uit om te gaan zitten op een stoel of op het bed. Informeer hen over wat er fysiek zal gebeuren met hun familielid. Doe dit ook met de patiënt, zo voorkom je onverwachte en onaangename gebeurtenissen. Hij neemt nog een laatste keer mijn hand vast. Wanneer ik mijn handpalm open, zie ik de kurk van de fles Châteauxneuf-du-Pape. Hij knipoogt naar me. Ik knipoog terug.

De arts heeft het moeilijk, haar stem trilt wanneer ze afscheid neemt van haar patiënt en ze iedereen informeert dat ze de procedure zal starten. Ik zie glazige en waterige ogen bij haar. Dit is mooi, dit is goed, dit is warme en professionele zorg in zijn puurste vorm.



## Lien De Metsenaere Intensieve zorg- en palliatief verpleegkundige

*Na 17 jaar werken op de ziekenhuis werkvloer besloot Lien De Metsenaere °1982, haar ervaringen uit de zorgsector te gaan neerpennen. Het werd een verzameling van waargebeurde verhalen met daarin een vaak kritische blik over het reilen en zeilen in de zorg en over bijzondere ontmoetingen met patiënten.*